

LIDT OM EN BAGGÅRD

© Lars Rasmussen 2012

Booktraders baggård udgør sammen med hjørnebygningen Klosterstræde 24 det vestlige hjørne af det gamle Gråbrødklosters grund. Under udgravninger i forbindelse med kloakarbejde i Skindergade i slutningen af 1980'erne dukkede rester af klostrets ydermur frem langt under gadeplanet. Et kig ned i dybet afslørede, hvor utroligt smal den gamle Skindergade har været. To hestevogne har dårligt kunnet passere hinanden.

Når det sker, at håndværkere bryder baggårdens brostensbelægning op og graver blot en lille meter ned, kommer der menneskeknogler op, brune af ælde. Her, og helt hen forbi Kejsergade, hvor der stod en lervogn til brænding af de munkesten, som klostret blev bygget af, lå gråbrødrenes gravplads.

Den nuværende ejendom Skindergade 23, blev opført 1831-32, og deler baggård med den ti år ældre hjørnebygning Klosterstræde 24. Blandt husets første beboere var arkitekten M.G. Bindsbøll - især kendt for at have tegnet Thorvaldsens Museum - og i 1846 genlød gården af hans nyfødte søn, Thorvald Bindsbølls første vræl. Smukkere toner lød i 1858, da komponisten Niels W. Gade flyttede ind.

Et ejendommeligt billede af livet i baggården i 1840'erne er bevaret i Carit Etlars posthumt udgivne *Minder*. Etlar boede, inden han byggede sit eget hus på den nuværende Carit Etlars Vej, til leje i Klosterstræde 24 med et menageri af fire kapucineraber (Ulle, Ib, Jappe og Tusse), et egern og en bjørneunge, som han havde købt af en finsk kaptajn. Når Etlar var ude, blev bjørnen lukket inde i baggården i et skur med gulvsand, som tilhørte en spækhøker, der må have haft forretning i stueetagen eller kælderens. Her brød den en dag ud og gik løs på en flok høns, der gik frit omkring i gården. Etlar solgte den herefter til den nyåbnede Zoologisk Have, hvor den senere blev aflivet efter at have overfaldet en dyrepasser.

Etlar, der i sine erindringer gør sig til af at have kaldt Søren Kierkegaard en pukkelryg og at have hånet Herman Bang for at læse underholdningslitteratur (Guy de Maupassant) - forfatteren til *Gøngehøvdingen* og *Dronningens Vagtmester* må jo have haft høje tanker om sit eget forfatterskab! - holdt et litterært hof i Klosterstræde, hvor gæsterne talte folk som A.M. Goldschmidt, P.L. Møller, Poul Chiewitz, Rasmus Nielsen og F.C. Sibbern. Det fremgår, at der blev brygget en del giftigheder i lejligheden, blandt andet til brug i Goldschmidts *Corsaren*. Etlar har åbenlyst haft en stor trang til at gøre nar, hvilket allerede ses i navngivningen af de to kapucineraber Jappe og Tusse, som dårligt kan være andet end en hentydning til den højspændede Japetus Steenstrup.

Det næste litterære indslag i ejendommenes og gårdens historie er etableringen i 1891 af Madsens Linds Antikvariat, som Steen Bichel skriver om i Booktraders Julehæfte 2012. Det eneste fysiske spor af antikvariatet i dag er en matteret rude ud til gården med en ugle på en stak bøger som motiv.

Krimiforfatteren Jens Anker (der egentlig hed Robert Hansen og ikke skal forveksles med bibliofilen Jean Anker, selvom begge døde 1957), udgav i 1921 romanen *Djævekloen*, i hvis sidste kapitel skurken efter en vild flugt fra Gråbrødretorv henover tagryggene falder ned og omkommer. Måske dratter manden ned netop i denne baggård. Anker har i hvert fald utvivlsomt været kunde hos Madsen Lind, idet bogens kvindelige hovedperson hedder Alys, et ualmindeligt navn, der synes at være en elegant omskrivning af Aly, J.P. Madsen Linds datter, der senere skulle overtage antikvariatet og videreføre det helt op i 1970'erne.

Gården i dag? Den er som den øvrige indre by forvandlet til en cykelmødding, hvor op mod en snes tilfældigt henstillede og væltede cykler optager al plads, vanskeliggør adgangen til skralde-spandene og gør enhver form for ophold til en ubehagelighed. Det er kun en halv snes år siden, man kunne sidde her og nyde sommervarmen med en flaske hvidvin. Den glæde vender først tilbage, når vi en dag forhåbentlig får en cykelfri by.

* * * * *

APPENDIX: HVEM VAR DEN STØRSTE FORFATTER?

Carit Etlar vigter sig som sagt i erindringsbogen *Minder* af at have skrevet et smædedigt om Søren Kierkegaard til *Corsaren*. Goldschmidt var dum nok til at trykke det. Etlar må jo have tænkt højt om sit eget forfatterskab, men hvem af de to - Etlar eller Kierkegaard - var mon den største forfatter? Pudsigt nok har de to begge omtrent samtidig leveret et øjebliksbillede af en københavnsk baggård - de to gårde endda beliggende omtrent to hundrede meter fra hinanden. Her kan læseren få anledning til at sammenligne de to forfatteres litterære evner:

Søren Kierkegaard skriver i *Enten-Eller* (1843): "Hvor Solens Straaler ikke naae hen, der naae dog Tonerne. Mit Værelse er mørkt og skummelt, en høi Muur holder næsten Dagens Lys borte. Det maa være i Nabogaarden, formodentlig en omvandrende Musikant. Hvad er det for et Instrument? En Rørfløite? .... hvad hører jeg – Menuetten af Don Juan. Saa bærer mig da atter bort I rige og stærke Toner til Pigernes Kreds, til Dandsens Lyst. – Apothekeren støder i sin Morter, Pigen skurer sin Gryde, Staldkarlen strigler sin Hest og banker Striglen af paa Brostenene; kun mig gjelder disse Toner, kun mig vinker de. O! hav Tak hvo Du end er, hav Tak! min Sjæl er saa riig, saa sund, saa glædedrukken."

Carit Etlar fortæller i bogen *Minder*, udgivet af hans enke i 1907, om en begivenhed, der fandt sted i 1844: "Nu vil jeg derimod skildre det fornemste Individ i Selskabet, en lille, tam Bjørneunge, ikke større end en Hare. Den havde Tilladelse til at spadsere ubunden omkring i Værelset, saa længe jeg var hjemme; derimod blev den puttet ned i Spækhøkerens Sandhus, medens jeg var borte. "Det Asen er langt klogere end et levende Menneske," kom Spækhøkeren op og forsikrede. "Dernæst er den saa drillevern, at den skulle ske en Ulykke. I Dag har den revet sig løs inde i Sandhuset og pilket Hængslerne fra Laagen. Da jeg kom hjem fra Torvet, vraltede den om i Gaarden og gjorde Sjøv med Hønsene.""

Denne artikel er oprindeligt trykt i Booktraders Julehæfte 2012